

A megyei verseny után is lelkesen dolgozik tovább az Egyetem Népi Együttesének színjátszó csoportja

Az egyetem népi színjátszó csoportja márciusban alakult a Népi Együttes belső, mint annak szervezője. Az elgondolás az volt akkor, hogy a csoport előadásait beillesztik az együttes műsorába, a Népi Együttes jellegének megfelelő darabok segítségével. Ezt az elgondolást azonban mindeztől nem sikerült megvalósítani. Előadásaink önálló darabok, melyek nem az együttes műsorába illeszkednek, hanem rendszerint egy-egy rendezvényhez, ünnepélyhez alkalmazkodnak.

A színjátszó csoport igen kevés létszámmal, hét férfi és egy nő taggal alakult meg. Első szereplése a csoportnak tavaly április 4-én volt.

Szeptemberben, az új iskolaév kezdésekor megindult egy nagyszabású szervezési munka új tagok munkábaállítása. A munka szervezői része eredményes is volt, a hiba ott történt, hogy az igen szépen megszaporodott csoport tagjait

nem tudtuk kellően

foglalkoztatni. Nem tudtuk helyes munkatervet kidolgozni és megfelelő embereket beállítani egy-egy darab rendezéséhez. Nem tudtuk megoldani a csoport szakmai továbbképzését sem.

Eddig a csoport a Tűzkereszt III. felvonását és a Pozitív hős kibeszője és a Viharos alkonyat III. felvonását tanulta meg és tíz alkalommal játszotta. Ebből hat esetben a központi Egyetem autójában, négyszer a honvédségnél és más szerveknél vendégszerepelt. Bár igen szép számmal szerepelt a csoport rövid fennállása óta, mégis hiba, hogy a három darab előadása

kevés hallgatót vontunk be

a munkába. Csaknem mindig ugyanazokat. Ezért a szép számmal szervezett tagság lassan széteső lett munka hiányában. A másik hiányosság, hogy nem vontuk be az összes karok fiataljait, hanem jóformán teljes egészében a bölcsészkarról kerültek ki a színjátszó csoport tagjai.

Résztvettünk a kultúrverseny városi, majd a megyei döntőjében. Mindkét alkalommal a „Viharos alkonyat” III. felvonását játszottuk.

További munkánk megjavítása érdekében új munkatervet készítettünk, amelyet a közeli napokban közösen bírálunk meg. A munkaterv szerint olyan darabok előadását javasoljuk, melyek több szereplőt mozgatnak meg és így a csoport valamennyi tagját állandóan foglalkoztatni tudjuk. Szeretnénk valamennyi kar színjátszás után érdeklődő hallgatót összehívni és foglalkoztatni. Gyakorlati munkánk fejlesztése érdekében szoros kapcsolatot létesítünk a Kenderfontógyár színjátszóival, megbeszéljük pro-

blémáinkat, kicseréljük tapasztalatainkat. Régi vágyunk, hogy

egyetemi életünkkel foglalkozó

egyfelvonásos színdarabokat hozzunk színre. Ezért kérésrel fordulunk az Írószövetség Szegedi Csoportjához, hogy írjanak számunkra ilyen témájú darabot, hiszen közöttük többen vannak olyanok, akik egyetemünk hallgatói, benne élnek tehát ebben a témakörben. A következő darabok megtanulását vettük tervbe: április 4-re, felszabadulásunk ünnepére Katona József Bánk bánjából a Tiborc jelenete, március végére Csehov Jubileum című darabját készítjük el önálló színjátszó eszkeretében való bemutatásra. Továbbá Bárány Tamás I. évesek című darabját az iskoláztatási feladatok végrehajtásával kapcsolatban hozzuk színre, Barna Tibor Citrom-

sziget élni akar című egyfelvonásosát május 1-re szeretnénk bemutatni.

Nem kis mértékben segíti munkánk megvalósítását vezetőségünk újjaszervezése is. Az új vezetőség több joggal kibővíti, ezzel elkerüljük azt, hogy egy elvtársra annyi munka háruljon, amint az nem tudna elvégezni. A tervbevetett javaslat az eddigi két tagból álló vezetőség helyébe öt tagú javasolt, mely valóban meg tudja a munkát helyesen osztani. Tervünket a színjátszó csoport gyűlésén vitatjuk meg.

Ezek a közvetlen célok, melyek előttünk állnak. A távolabbiakat ezek megvalósításával tesszük lehetővé. Feladatunk most az, hogy keményen helytálljunk a megyei verseny után is, lelkesen vegyük ki részünket a munkából.

Kordé Imre

A Szegedi Filharmonikusok

nagysikerű zenekari hangversenyé

Nagysikerű zenei hangversenyt rendezett vasárnap délelőtt a Nemzeti Színházban az Országos Filharmonia szegedi zenekara. A zenekar ezzel a hangversennyel megmutatta, hogy országos viszonylatban a vidéki zenekarok között az első közt áll. A zenekar minden tagja lelkesen együtt dolgozott a vezénylő karmesterrel, Melles Károllyal, aki magávalragadó, határozott egyéniséggel a műveket nagyszerű felfogásban és kidolgozásban szólaltatta meg.

A műsor első felében két versenymű szerepelt, Vivaldi D-moll Concerto grosso és Beethoven G-dur zongoraverseny című műve. A két mű szemléltetően mutatja a versenymű műfaji kialakításának történeti útját. Az egyik a barokk, a másik a klasszikus kor versenyművének tipikus formáját szemlélteti. Vivaldi művének előadásában jól érvényesültek azok a színhatások, amelyek a szolisztikus hangszereknek a zenekar egészével való versenyszerű szembeállításából adódnak.

A G-dur zongoraversenyben Beethoven a klasszikus ötvözetet megszűnítí szenvedélyes, sokszor rögtönzesszerű, személyes stílusával. Ez a rögtönzesszerű szabadság olyan érett és magasfokú virtuozitást, egyéni megjelenítők készséget kíván az előadótól, mely messze magamögött hagy minden addigi ilyen fajta kíváncsiságot. A G-dur zongoraverseny Beethoven legharmónikusabb alkotása, töretlenül törnek fel belőle a humanitás, a hősiesség, a

boldogság hangjai. Zemlén Kor-nél zongoraművész ezt a beethoveni remekművet kifogástalan technikai megoldásban, a tartalmi mondanivalójának mély átélésével szólaltatta meg.

Mozart Esz-dur szimfóniája a szerző utolsó három leghatalmasabb szimfóniájának egyike, melyek a legmagasabb fokra hevítve foglalják össze a mozarti mondanivalót. A zenekar Mozart lelki világát oly tömnyen kifejező művet stílusosan, gazdag színekkel tolmácsolta.

A hangverseny befejező száma Rossini: Tolvaj szarka című nyitánya volt. A mű színparkozó humora, lüktető életvidámsága nagyszerűen kifejeződött a zenekar ötletes, mozgalmassá, szinte bravúros előadásában.

Melles Károly kiváló karmester. Felfogásában eljut a művek legmélye mondanivalójához. Helyes tempóvetéssel, minden árnyalatot kifejező mozdulataival mindvégig jól közben tartotta a zenekart.

Az Országos Filharmonia szegedi zenekarának adottságai nincsenek teljes mértékben kiaknázva az erre a felévre hirdetett bérleti sorozatban. A tervben mindössze két önálló zenekari hangverseny van, holott ez a kitűnő együttes több feladatot is sikeresen megoldhatna oldani. Szeged dolgozóit több ilyen jólsikerült zenekari hangversenyt szeretnének hallani.

(e. j.)

Állami áruház

Új, zenés magyar filmvígjáték a Szabad-ág-mozi műsorán

Ez a mulatságos, dallal, szerelemmel, vídám muzsikával átszőtt filmvígjáték a Szegeden is nagy sikert aratott színdarabról készült.

Az Állami Áruház története voltaképpen a raklári munkásból igazgatóvá kinevezett Kocsis Ferenc története. Ez a kedves, talpraesett fiatalember egyáltalán kemény harcos is, aki tud küzdeni elvei megvalósításáért.

Az iskolából a szocialista kereske-

laspontját is tükrözi: „Nekem mindegy”.

Kocsis emberséggel és okosság-gal győzi meg Glauziust, Dánielt és hozzájuk hasonlókat. Csakhamar szükség is lesz az áruház dolgozóinak és a fiatal igazgatónak első, igazi próbatétele. Egy remélhető halálára a reakciós elemek megrohadják az áruházat. Már-már pánik keletkezik, de Kocsis a dolgozók segítségével úrrá lesz a helyzetén.



PETRESS ZSUZSA ÉS LATABAR KÁLMÁN A FILM EGYIK JELENETÉBEN

delem új eszméit hozta magával. Nemcsak az álcázott ellenséggel, az áruház régi igazgatójával, Dáncs Friggyessel kell megküzdenie, hanem meg is kell győznie a legjobb munkatársait, akikben még él a régi fajta kereskedelem maradi szellemét, melyet Dániel, a női konfekció osztály vezetője — röviden így foglalt össze: „Nem az a fontos, hogy a vevő mit akar venni, az a fontos, én mit akarok neki eladni”. Kocsis szemére hányja Dánielnek, hogy a vevőben nem a dolgozó embert, hanem azt a pénzt látja, aminek a kasszába be kell folynia.

Az ellen is tiltakozik Kocsis, hogy „takarékoság” címén selejtes árut szöszönnek a vevő nyakába, Dáncs a maga aljas eszközeivel próbál küzdeni a lelkes fiatalember ellen. Jelenést küld a miniszteriumba, amelyben bevádolja Kocsist. De a fegyver visszafelé sült el. A miniszterium képviselője személyesen győződik meg Kocsis képességeiről és a fiatal előadót kinevezik igazgató-nak.

Összeültetésbe kerül Kocsis szerepével, Ilonkával is. Ilonka Dáncs befolyása alatt áll s nem ért egyet Kocsis reformjaival. Kocsisnak meg kell nyernie Glauziust is. Az öreg, felszeg, sértődött főkönyvelő belefáradt negyvenéves mulatába — a könyvelés terén — és kedvence szavajárása, egyúttal elvi áll-

zeten. Árut ad a vásárlóknak; bízik gyaráink termelőerejében. Glauzius, mint „hadszéd”, Dániel, mint „rohamgárdista” áll Kocsis mellett ebben a harcban.

Most aztán megmutathatja Dániel, mit tud. Otthagynja saját osztályát, hogy „ott vesse be magát”.

Az ostromot sikerült visszaverni és Kocsis intézkedései után súlyosan terhelt teherautóhoz hozzák az új árut. A reakciósok rájönnek, hogy egyszerűen kidobták pénzüket s mint vert sereg vonulnak el kerti löpőkkel, facsillárokkal és száz más haszontalan lim-lommal.

Dáncs, aki igyekezett a pánikot kiharcolni és a feketézók egészraját bocsátotta az áruházra — rajta veszt a dolgozó. Dániel leplezi le mesterteendőit s Dáncs állása elvesztésével fizet aljasságáért.

Ilonka belátja tévedését s a szerelmesek kibékülnek. Dániel jó munkájáért kitüntetik és elnyeri szerelme, Boriska kezét.

Dánielt a Kossuth-díjas Latabár Kálmán alakítja, Glauzius bocsit Feleki Kamill játsza. A két főszereplő: Kocsis Feri: Gábor Miklós; Ilonka: Petress Zsuzsa.

A filmet főbeműző muzsika teszi még vidámabbá, hangulatosabbá. Az „Állami Áruház”-at a Szabad-ág filmszínház tegnap mutatta be és a film március 17-ig marad műsorán.

A magyar zeneművészet

büszkesége, korunk egyik legnagyobb elő zeneszerzője, Kodály Zoltán decemberben ünnepelte 70. születésnapját. A dolgozó magyar nép nagy szeretettel köszöntötte Kodályt, ki egész életművével, zeneszerzői, zenetudományi és pedagógiai munkásságával népünk zenekultúrájának felemeléséért harcolt és harcol ma is, fiatalos teherrel, nem szűnő alkotóvágygal. Negyven sokat köszönhet Kodály Zoltánnak a magyar zenekultúra, Kodály Zoltán művészete megmutatta, hogy magasrendű, de amellett a nép széles rétegéhez szóló művel csak az a szerző alkothat, aki művészetének gyökereit a népzene talajába bocsátja s műveiben megszólaltatja népe lelkivilágát, évezredek sorsát, múltját s vízióját, ragyogó jövőjét is.

Amikor a Hány Jánost Budapest 1926-ban bemutatták, vele először került az Operaház színpadára a magyar nép ősi dallamai, val, gazdag képzeletű meséjével s ezekben kifejeződő vágyaival. A szegedi Nemzeti Színház méltón ünnepi és köszönti Kodály Zoltánt amikor új betanulásban és rendezésben színre hozza a Hány Jánost.

A daljáték eszmei magva Garay Jánostól, a reformkor népies költőjéől ered, aki az Obszitos című verses elbeszélésében a régi magyar életnek egy tipikus alakját mutatta be, ahogy az a nép képzeletében él. Hány János az a paraszti regemondó, aki képzeletköltőtte mesés kalandokban megjeleníti a nép álmait, vágyait. Hány János nem nagyomondó, föltűnő legény, hanem mesebeli hős, aki a nép erejével győz, igaz-

ságot tesz, aki ideálokat állít népe elé, — ilyenek is lehetnénk, lehetnénk győztesek, hatalmasak, igazságtevők.

Ez a mondanivalója Garay költeményének s ezt a magas eszmiséget fejezi ki Kodály zenéje. Ehhez a magas eszmiséghez nem mindenben méltó a mű szövege. Harsányi Zsolt és Paulini Béla sokban eltértek Garay beállításától s túlzottan előtérbe helyezték a fonáksgot, a komikumot. Emiatt és a hibás rendezői beállítások miatt a régebbi Hány-előadások kifigurázták a parasztot, együgyűnek és korlátozottnak ábrázolták. A mostani előadás rendezése ezeken a hiányokon a szöveg adta korlátokon belül igyekezett sokat javítani. Az új rendezésben a mű mesészerűbb, de éppen ezért realitás-sabb, Hány alakja természetesebb, emberibb, hitelesebb lett.

Az előadás

meglátszott az, hogy a szegedi Nemzeti Színház minden dolgozója lelkesedéssel és szeretettel készítette elő a mű bemutatását. A rendezés munkáját Horváth József vezette. Radványi Zsuzsa és Kakuszi Imre közreműködésével.

A szereplők közül elsősorban Szabadi Istvánról kell megemlékeznünk, kinek Hány János alakítása döntően járult hozzá az előadás sikeréhez. Színeszi játéka egyéniségéből közvetlenül fakadó, természetes. Azt a nép képzeletében élő hóst állította előnk, aki a legkalandosabb fordulatokban is megmarad egyszerű, józan

HÁRY JÁNOS

Kodály Zoltán daljátéka a szegedi Nemzeti Színházban

parasztembernek. Játéka igazi paraszti jellemet állít előnk, szeretelműtőn és vonzóan. Izes, zamatos éneklési módja is a népdalok legbensőbb mondanivalóját fejezi ki.

Orszé szerepét Iván Margit alakította. Zeneileg jól megoldott feladatot, hangját mindig izlésesen állította a népdalok hangulatának szolgálatába. Különösen mély emberi érzésekkel telítve adta elő a „Szegény vagyok, szegénynek születtem...” című dalt. Színeszi játékában is kedvesen, meghatón állította előnk Orszé alakját, néhol azonban túl mérsékelt volt, szerepének népi jellegét több temperamentummal kellene kidomborítani. Komoly értékű színeszi alakítást nyújtott Somorjai Éva Mária Lujza szerepében. Meglényeskedő királylányt s az a kettősséget, amely a Hány iránt érzett szerelemből s császárnő gőgjéből adódik. Ébelasztin lovag szerepét kitűnően játszotta Gárdi József. Megmutatta a főfelé alázatosan hajlongó, lefelé tapogató udvari ember képét. Hogy jellemtelenségét nem tudta még ellen-szenvesebbé tenni, az a szövegből adódó korlátosság. A közönség sokszor megbocsátja fondorlatait, mert a komikus beállítás miatt csak nevetni tud rajtuk. Nagy sikert aratott Sugár Mihály humoros alakítása. Eredeti humorral mutatta be, hogyan válik a világ-erő császár felemében reszelő neveléséig figurává, amikor Hány Jánossal találkozik. Márci kocsis

szerepét Gémesi Imre alakítja. Elevenen ható paraszti jellemet ábrázol, kicsit talán túl szereténnyel, visszahúzódóan. Jól oldotta meg szerepét Bartók Júlia is, a császárné, Katona András Ferenc császár és Kádor Jenő Generális Kiucifix szerepében.

A darab realitás beállítását

nagyban elősegíti a színészi játékban, rendezésben és díszletekben egyaránt jól megoldott elő- és utókép, amely megmutatja, hogy a mesze röppenő képzetet a népi valóság talajából szökken fel, hogy ez a mesélőkedv a régi paraszti élet mindennapi nyomorúságától való menekvésből fakad. Az elő- és utóképben jól játszották szerepüket Nagy Sándor, Kajári Gyula, Rosta Mihály, Rácz Imre, Karikás Sándor.

Az előadás zenei előkészítése és irányítása Paulusz Elemér kar-nagy gondos, apró részletekre kiterjedő munkájának érdeme. A Hány János előadásában a zenekar igen fontos feladatot kap. Több önálló jellegű részlete van, amelyekből hat tétel Hány szvit néven összeállítva az egész világon népszerű hangversenydrabbá válik. A feladat megoldása teljes nagyzenekari összeállítás kíván. A fűvőkkel jól kiegészített zenekari művészi igényt kielégítő módon játszott, színes, kidolgozott játéka jól kifejezte a képekhez fűződő mondanivalót, hangzásban azonban néhol gyengének tűnt. Szükség lenne a vonások további felerősítésére.

A Hány előadás nehéz feladat elé állítja a kórust is. A kisebb feladatok mellett két részlete egész magasfokú kóruskultúrát igényel a „Gyújtottam gyertyát” című és a zárókar. Az utóbbit kifogástalanul, művészi érzéssel kifejező előadásban szólaltatták meg, az előzőnél az intonáció nehézségei bizonytalanságot okoztak. A mű teljesértékű előadása azonban a kórusnál is nagyobb létszámot igényelne. A kórus előkészítésének és betanításának munkáját Ujj József vezette. Sajnáljuk, hogy a gyermekkoros beállása elmaradt, s ezért a negyedik kaland egy színnel szegényebb lett.

A művészi beállítás

díszlete Sándor Sándor tervezése nyomán készültek. Az egyes kalandoknál a mesészerű elgondolást jól kifejezte a színpad népi elemekből készített külső kerete. A díszletek általában azt fejezik ki, hogyan képzelet el és festi le Hány János elbeszélése közben történet a tágakat, ahol az esemény történik. Ebből a szempontból különösen jól sikerült a határjelenet és Hány szobájának díszlete a bécsi Burgban.

A táncokat Mezey Károly tervezte és tanította be.

A szegedi közönség általában elismeréssel és meglepéssel fogadta a bemutató előadást. Voltak azonban, akik az önálló zenei részek iránt kevés figyelmet tanúsítottak és beszélgetéssel zavarták a zenekar munkáját. Ez a tény felhívja a figyelmet arra, hogy Szegeden nagyobb mértékben kell foglalkozni Kodály Zoltán nagyszerű zenéjének népszerűsítésével.

Erdős János